

af væsentlige hensyn til statens sikkerhed eller forholdet til fremmede magter eller mellemfolkelige institutioner.

Reglen er beslægtet med den gældende undtagelsesregel i retsplejelovens § 41 vedrørende »hensynet til statens sikkerhed eller forhold til fremmede magter eller særlige hensyn til disse i øvrigt«. I forhold hertil er dog tilføjet hensynet til forholdet til mellemfolkelige institutioner.

I modsætning til forslaget i betænkningen er hensynet til rigets forsvar derimod ikke nævnt særskilt, da statens sikkerhed også omfatter rigets forsvar, og da »hensynet til statens sikkerhed« er det udtryk, der i øvrigt benyttes i en række bestemmelser i retsplejeloven.

Der skønnes heller ikke behov for ved siden af hensynet til forholdet til fremmede magter som i den gældende § 41 tillige at medtage »særlige hensyn til disse i øvrigt«. Disse ord indgår i retsplejelovens § 29, stk. 1, nr. 2, om dørlukning, hvilket begrundes med, at det i sager om ydelse af international retshjælp kan være rimeligt at lukke dørene med henvisning til vedkommende stats interesser, uden at dørlukningen kan siges at være begrundet i »statens forhold til fremmede magter«, jf. Folketingstidende 1998-99, tillæg A, side 2031.

Kendelser i straffesager er imidlertid først omfattet af retten til aktindsigt, når sagen er endeligt afsluttet, jf. ovenfor om nr. 3. Som nævnt betyder det i sager om ydelse af international retshjælp, at retten til aktindsigt først gælder, når den udenlandske straffesag er endeligt afsluttet.

Stk. 3, nr. 2, giver mulighed for at begrænse retten til aktindsigt, i det omfang det af ganske særlige grunde er påkrævet af hensyn til forebyggelse, opklaring og forfølgning af lovovertrædelser. Med ordene »ganske særlige grunde« og »påkrævet« er det hensigten at markere, at dette led kun skal anvendes i ekstraordinære tilfælde. Endvidere vil der som altovervejende hovedregel kun være tale om at undtage enkelte oplysninger, som fremgår af dommen eller kendelsen, fra aktindsigt.

Som eksempel kan nævnes sager om narkotikakriminalitet, hvor det kan være påkrævet at undtage telefonnumre eller adresser, som fremgår af dommen eller kendelsen, fra aktindsigt, hvis der er risiko for, at det ved opringning til disse telefonnumre eller henvendelse på disse adresser (fortsat) er muligt direkte eller indirekte at komme i kontakt med personer, der sælger narkotika.

Undtagelsen vil endvidere i meget sjældne tilfælde kunne anvendes af hensyn til beskyttelse af vidner.

Det bemærkes, at hvis et vidnes bopæl eller navn, stilling og bopæl er hemmeligholdt for tiltalte i medfør af retsplejelovens § 848, stk. 2, skal vidnets bopæl eller navn, stilling og bopæl slet ikke medtages i dommen.

Undtagelsen vil efter omstændighederne kunne anvendes, hvis der er begrundet mistanke om, at den, der søger aktindsigt, vil begå strafbart forhold med hensyn til dommen eller kendelsen, eksempelvis ved offentliggørelse uden anonymisering i strid med den foreslåede regel i retsplejelovens § 1017 d, jf. lovforslagets § 1, nr. 42.

Stk. 3, nr. 3, giver mulighed for efter en konkret vurdering at begrænse retten til aktindsigt, i det omfang dommen eller kendelsen indeholder oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold eller om virksomheders erhvervshemmeligheder, og det ikke er tilstrækkeligt at foretage anonymisering. Reglen gælder både i civile sager og straffesager.

Begrebet »rent private forhold« anvendes flere steder i lovgivningen, herunder forvaltningslovens § 28, stk. 1, om videregivelse af oplysninger fra én forvaltningsmyndighed til en anden. Rent private forhold omfatter navnlig oplysninger om race, religion og hudfarve, politiske, foreningsmæssige, seksuelle og strafbare forhold, helbredsforhold, væsentlige sociale problemer og misbrug af nydelsesmidler og lignende. Rent private forhold omfatter efter omstændighederne også oplysninger om interne familieforhold, herunder familiestridigheder, opdragelsesmåde og adoption, og om ulykkestilfælde. Rent private forhold omfatter derimod ikke eksempelvis økonomiske forhold, arbejds- og ansættelsesmæssige forhold, uddannelsesmæssige forhold eller boligforhold.

Oplysninger om rent private forhold er ikke fortrolige, hvis den pågældende selv har gjort offentligheden bekendt med oplysningen, eksempelvis som kandidat for et politisk parti eller talsmand for et religiøst samfund eller en forening. Oplysninger om rent private forhold er heller ikke fortrolige, hvis oplysningerne er almindeligt kendt, eksempelvis efter at have været omtalt udførligt i medierne.

Begrebet »erhvervshemmeligheder« anvendes bl.a. i retsplejelovens § 29, stk. 1, nr. 3, om dørlukning.

Stk. 3, nr. 3, er udformet på den måde, at retten til aktindsigt kan begrænses, i det omfang dommen eller kendelsen indeholder oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold eller virksomheders erhvervshemmeligheder, og offentlighedens indsigt i retssager desuden findes at burde vige for væsentlige hensyn til de pågældende enkeltpersoner eller virksomheder.